

SZÉP ÉLET A KATONAZENÉSZ-ÉLET...
**A MAGYAR HONVÉDSÉG KÖZPONTI ZENEKAR FELADATA A
FÚVÓSZENE ÁPOLÁSA, KÉPVISELETE, S A FEJLŐDÉS
ELŐMOZDÍTÁSA**

A beszélgetés résztvevői: Szabó Imre karmester, alezredes és Sárosi Péter karmester-helyettes, őrnagy

Próbálnak, menetelnek, tanulják nemcsak a kottákat, hanem a megfelelő lépéseket, alaki formákat is. Katonai tiszteletadásokon, állami ünnepségeken naponta akár többször is muzsikálnak, emellett térzenét adnak, hangversenyteremben lépnek pódiumra, lemezfelvételt készítenek, de ha kell, a kórházi vagy az árvízvédelmi védekezésben ugyancsak részt vesznek. Tíz együttesnyi, több száz muzsikussal él a katonazenészek különleges életét, sokan közülük a tanításra is időt szánnak, sok fiatal nyerve meg a fúvószenének, az együttes játéknak. Nagy átalakuláson ment keresztül ez a hivatás a kezdetektől, amikor még a parancsokat közvetítették a hangszereikkel. A Magyar Honvédség Központi Zenekara idén februárban ünnepelheti hatvanéves születésnapját, de elődjük múltja visszanyúlik egészen 1896-ig, amikor létrejött az 1. Honvéd Gyalogezred Zenekara Budapesten. Az utóbbi évtizedek során a társulat neves katonakarmesterek szakmai vezetésével vált országszerte ünnepelet és európai hírű együttesé. A jubiláló társulat vezetőivel, Szabó Imre alezredes karmesterrel és Sárosi Péter őrnagy karmester-helyettessel az együttesnél folyó munkáról, a pedagógusi feladataikról beszélgettünk, valamint arról is, miért érdemes ma a katonazenészi hivatást választani.

- *Végignézve a feladataikon, ezek szerint Önöknél nem elég csupán jól muzsikálni...*

Szabó Imre: A próbajátékokon fontos a jó játék, de az is lényeges, hogy az évente megrendezett, fizikai állapotfelmérésen is meg tudjon felelni a jelentkező, mert csak akkor maradhat valaki az együttes tagja. Szerencsére a kollégáink szívesen tesznek is ezért, így rendszeresen sportolnak, eddzenek, futnak... Mindenki elfogadja, hogy a rendszeres sportolás a munkaköri feltételrendszer része. Azért is fontos mindez,

hiszen nekünk a zenélés mellett egyéb feladataink is vannak. Budapesten két katonazenekar működik, a Központi Zenekar és a kisebb létszámú Budapest Helyőrségi Zenekar. Az ő fő feladatuk a protokolláris, kegyeleti szertartásokon való fellépés, de tavaly november óta kórházi szolgálatot látnak el, nem is tudjuk mikor fognak visszatérni a zenéhez.

- *Az állóképesség tehát nemcsak az egyéb feladatok, hanem a nagyon magas koncertszám miatt sem árt.*

-

Szabó Imre alezredes, a Magyar Honvédség Központi Zenekar karmestere

Sz. I.: Így van, s a leterheltség még fokozottabban igaz a két budapesti együttesre, mert nagyon szerteágazó a feladatrendszerünk. S most, hogy a Helyőrségi Zenekar kiesett, más teendőket lát el, még több a mi tennivalónk. Vezetünk statisztikát a fellépéseinkről, 250-300 van belőle egy évben, ebben persze akad felvonulás, koncert, szakalaki bemutató, katonai vezetők fogadása, koszorúzás. Hetente hat-nyolc alkalommal biztosan zenélünk. S mindezzel fel is kell készülni, megfelelő módon be kell próbálni a darabokat, hiszen egy himnuszban hiba nem lehet, meg kell tisztelnünk a vendégeket nemzeti muzsikájuk tökéletes előadásával.

MH BHD Központi Zenekar - Isonzó expressz indulása 2017. (2:07)

2017.07.16.-án újra útnak indult az Isonzó Expressz Ausztrián keresztül Szlovéniába és Olaszországba, az első világháborús frontok déli szakaszára, az Isonzó Völgyébe. Az indulásnál Magyar Honvédség BHD Központi Zenekar játszott. Vezényel: Szabó Imre

Kraul Antal: Magyar díszmenet induló (2:47)

Kraul Antal ezreddobos (1872. Vaskút - 1940. Vaskút)

A Magyar Honvédség online adventi hangversenye (41:50)

Vezényel: Csizmadia Zsolt, Major András, Szabó Imre

- *Említette, hogy a fővárosban két katonazenekar dolgozik. Hány hazai együttes van összesen?*

Sz. I.: Tíz – s mindegyik ellát egy-egy adott területet. A két budapesti társulat mellett Szentendre, Szolnok, Debrecen, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Székesfehérvár, Veszprém és Tata ad otthont katonazenekarnak. Az összes együttes szakmai előljárója Csizmadia Zsolt ezredes, ő a Magyar Honvédség főkarmestere. Mindenkinek megvan a maga körzete, feladata, így a többi együttesel általában csak fesztiválokon, regionális összejöveteleken találkozunk. De csak a nagyobbakon, mert egy akkora zenekar, mint a miénk, nem mindenütt fér el... A debreceni sorozat nemzetközivé vált, hagyomány már, hogy az ottani a fesztiválra mindig meghívják külföldi együtteseket is. A mi zenekarunk feladata pedig többek között az, hogy a nemzetközi porondokon reprezentálja a magyar katonazenét.

Csizmadia Zsolt ezredes, a Magyar Honvédség főkarmestere

- *Amely komoly múlttal rendelkezik, hiszen szép jubileumot ünnepelhetnek idén, hatvan esztendő, viszont a gyökereik még messzebbre nyúlnak.*

Sz. I.: A jelenlegi formájában 1962-ben alakult meg a Központi Zenekar, de a jogelőd 1896-ban született meg, az 1. Honvéd Gyalogezred Zenekaraként Budapesten. Akkoriban Magyarország területén hét nagy katonai kerülete volt az Osztrák-Magyar Monarchiának, Budapesten, Székesfehérváron, Szegeden, Kassán, Pozsonyban, Kolozsváron, Zágrábban, születtek együttesek.

A Központi Zenekar hatvan évvel ezelőtt abból a célból alakult, hogy állami protokollfeladatokat lásson el, s így van ez mind a mai napig, ezért is működik az együttesünk kétszer akkora létszámmal, mint a többi társulat. Folyamatosan próbáljuk növelni is státuszokat, s nagy örömeinkre tavaly novembertől a mi együttesünk tíz, a többi zenekar pedig öt státusszal gazdagodott. Így próbajátékot is hirdethettünk, hiszen az együttesekbe az alapján lehet csak bekerülni.

60 éves a Magyar Honvédség Központi Zenekara (10:54)

- *Mennyire vonzó ma a katonazenészi pálya, s mennyire egy életen át szóló hivatás?*

Sz. I.: Sárosi Péter kollégám is nagyon sokat tesz azért, hogy minél többekhez jusson el egy-egy próbajáték híre, s mindig érkeznek az akadémiáról is éppen végzős fiatalok. Általában egyszerre csak egy hangszerre várjuk a jelentkezőket. S ahogy már említettem, nemcsak az előadását, a hangszertudást figyeljük, hanem azt is, hogy ki milyen egészségi állapotú.

Sárosi Péter őrnagy, a Magyar Honvédség Központi Zenekar karmester-helyettese, a Fricsay Richárd Katonazenei Hagyományőrző Egyesület elnöke

Sárosi Péter: Azt is nézzük, hogyan jön be valaki a terembe, miként viselkedik, hiszen a honvédségnek a fegyelemre is figyelni kell. Tudnia kell a jelentkezőknek, hogy mit vállalnak, hogyha katonaruhát öltenek. Kórházi szolgálat, árvízi védekezés,

hosszan sorolható, hogy adott helyzetben hol kell helytállnia egy katonazenésznek. Nagyon összetett a munkánk, ezt bírni kell lelkileg és fizikummal is. Szép hosszú pályát lehet itt tölteni, s ha valaki bekerül valamelyik együttesünkbe, akkor ez biztos státuszt jelent. Ráadásul öt ledolgozott esztendő után jár egy év karkedvezmény is. Nálunk nincsenek évente meghallgatások, hanem arra törekszünk, hogy műhelymunkával tartsuk fenn a folytonos fejlődést, s ezzel igyekszünk elejét venni a szakmai gyengeségnek. Tisztességes hozzáállással, lelkiismeretes gyakorlással, s azzal, hogyha valaki folyamatosan figyel a fizikai állapotára, akkor egészen a nyugdíjig az együttesek tagja maradhat.

Sz. I: S persze arra is szükség van, hogy gyorsan tanuljon, hiszen néha nincs sok időnk egy-egy ritkán játszott himnusz megtanulására.

- *Nem lehet könnyű ilyen feladatok mellett repertoárt építeni...*

Sz. I.: A zenekarnak többféle feladatrendszere, célkitűzése van, hiszen el kell látnunk a katonai feladatrendszert és az állami protokollt is. A zenekar hitvallása és feladata a fúvószene ápolása, képviselése, bizonyos területeken a fejlődés előmozdítása. Évente öt-hat hangversenyt is adunk, amikor nem a katonai jelleg dominál, hanem a művészi munka érvényesül. Ezeken az alkalmakon minden oldalunkat igyekszünk megmutatni, s a fúvószene mellett átíratok, könnyűzenei produkciók szerepelnek a programban. Mostanában szívesen állítunk össze tematikus előadásokat is, amikor egy-egy területre koncentrálnak. S az is cél, hogy szülessenek új, fúvószenekari művek, ezért zeneszerzőket kérünk fel, s aztán ezeket a megkomponált darabokat azoknak a szakembereknek is megmutatjuk, akik amatőr vagy hivatásos zenekart vezetnek. A Központi Zenekar arculatának fontos eleme, hogy a kortárs, azon belül is a fúvószenekari alkotások bemutatásában az élen járjon, s olyan darabokat kell műsorra tűznünk, amelyek a legmagasabb szintű szakmai igényeket is kielégítik.

S. P.: A katonazenekarok nagy utat jártak be, kezdve attól, hogy születésükkor üzenetközvetítés volt a feladatuk a harctéren. Később pedig az, hogy szabadtéren játszottak, lehetőséget adott arra, hogy olyan műveket is bemutassanak, amelyeket egyébként nem hallgathatott volna meg a közönség, mert nem tudta volna megfizetni a belépőjegyek árát. Előadtak így operettet, operát. Ahogy Verdi egy darabját bemutatták, egy hétre rá már eljátszották a katonazenekarok is a zenepavilonban, a zeneszerző pedig meglepődött, hogy hogyan írták le vajon a kottát, mert még csak a dalszínházi példányok léteztek...

Sz. I.: A fúvószenekaroknak nagyon fontos szerepe volt például a Csárdáskirálynő esetében is, Kálmán Imre műve akkor lett nagy siker, amikor megszólaltak dallamai a promenádokon.

- *A beszélgetésünkre készülve olvastam arról először, hogy ifj. Lehár Ferenc katonakarmesterként kezdte a pályáját...*

S. P.: Édesapja is az volt, s műveikből rengeteg fúvószenekari átírat született.

Sz. I.: Nálunk nem volt olyan erős a fúvószenekari kultúra, mint például az osztrákoknál, bár a dunai sváboknak sokat köszönhetünk, hiszen ők nagyon megbecsülték a rézfúvós hangszereket, amelyek öröklődtek a családban, s ha valakinek volt egy instrumentuma, akkor azon meg is kellett tanulnia játszani.

A jubileumunkra jelent most meg egy vaskos, fotókkal gazdagon illusztrált kötet, Hivatásunk a katonazene címmel, Kiss Dezső és Sárosi Péter kollégáim szerkesztésében, amely végigkíséri a Központi Zenekar történetét. Ebben a könyvben is temérdek sváb származású muzsikust találni.

S. P.: Ne felejtsük el, a kötetből is kiderül, hogy a magyar katonazene az Osztrák-Magyar Monarchia katonazenéi hagyományából nőtt ki. Nekem is volt olyan tanárom, aki még maga is a Monarchia katonazenészeitől tanult levevente korában, s azt a tradíciót örökölte tovább. Így nem véletlen, hogy a hangszerfelosztásunk nagy rokonságot mutat az osztrák kollégákkal. Számos kompozícióban, például az alakulatok napi tevékenységét végigkövető művek terén is rengeteg a hasonlóság. Közös a múltunk.

- *A feladataik között szerepel: 'A Magyar Honvédség és a polgári lakosság közötti jó kapcsolatot ápolása és erősítése.' Gondolom, ennek része a Stefánia Palotában tartott koncertsorozat is, sőt látom, hogy nyárra a Zeneakadémiára is terveztek koncertet.*

Sz. I.: Így van, s az rendkívüli alkalom lenne a zenekar életében, a hatvanadik jubileum kapcsán kértük fel Szentpáli Rolandot, hogy írjon számunkra egy művet. Már készen van a váza, ez a mű a Müpa zeneszerző pályázatán díjat nyert alkotás, a címe: A magyarokhoz, s a kantáta 2021. október 23-án, két kórossal hangzott fel először. S mivel ez a kompozíció hatalmas apparátust kíván, nem férünk el vele a Stefánia Palota - Honvéd Kulturális Központban, ezért is gondoltunk arra, hogy a Zeneakadémiára vigyük. Azt terveztük, hogy nyáron előadjuk, de olyan sok a

tennivaló, hogy későbbi időpontra kellett halasztanunk. Bízunk azonban benne, hogy előbb-utóbb felhangozhat majd azon a helyszínen.

S.P.: Nem könnyű az együttesünknek ilyen koncerttermekben fellépnie, hiszen a mi finanszírozásunkban nincs arra keret, hogy több millió forintos bérleti díjért kibéreljünk olyan helyszíneket, mint például a Müpa vagy a Zeneakadémia. A Honvédség biztosítja a fizetéseket, a hangszereket, de ha egy külön hangversenyt szervezünk, akkor mindig ki kell számolni, összesen mennyibe kerül a rendezvény, a terembérrrel, a szólistákkal, a meghívott együttesekkel, és olyan áron kell kínálnunk a jegyeket, hogy nullszaldós legyen a végeredmény. Fontosnak tartjuk persze, hogy ne csak a honvédségi feladatokat lássuk el, hanem hangversenyeken is pódiumra lépjünk, többfajta stílusban megmutassuk, mit tudunk, a klasszikus zenei daraboktól a kortárs művekig vagy a musicalig, filmzenéig. S mivel a Stefánia Palota a sajátunk, ingyen megkaphatjuk, így egyértelmű, hogy ott rendezzük meg a koncertsorozatainkat, amelyre várjuk az érdeklődőket. Ez is lehetőséget ad arra, hogy bizonyítsuk, egy katonazenekar is ugyanolyan magas színvonalon játszik, mint bármely más együttes, és sok mindenre képes. Bár a sokféle feladat mellett nem könnyű minden téren bizonyítanunk, de mindig erre törekszünk.

Sz. I.: Szívesen adunk koncerteket a Stefánia Palotában, s nagy örömeinkre néha olyan sok az érdeklődő, hogy duplázni is lehetne a hangversenyeket.

-Gondolom, a muzsikuskoknak is fontos, hogy ne csak indulókat és himnuszokat játsszanak.

Sz. I.: Igyekszünk a zenészeinknek különböző szólólehetőségeket is adni, s ahogy már említettük, minden zenészünk zeneakadémia végzettséggel bír, így képesek a virtuóz előadásokra.

- Ráadásul a karmestereik is elvégezték a fúvóskarnagyképző masterszakot.

Sz. I.: Így van, elvárás ma már minden dirigentstől ennek az elvégzése, hiszen a felkészült muzsikuskok elé csakis egy felkészült karmester léphet. A főkarmesterünk döntése volt, hogy szükséges minden dirigensünknek az egyetemi végzettség, épp azért, hogy ne cipeljük azokat a negatív megítéléseket, amelyek a katonazenekarokról az ötvenes-hatvanas években – amikor a szakértelem helyett a párthűség számított – elterjedt. Debrecenben 2008 óta létezik ez a képzés, de a korábbi időszakban is akadt ennek hagyománya, hiszen Kodály idejében Fricsayék is bejártak a Zeneakadémiára. Később, a II. világháborút követően három magyar katonazenész mehetett el Moszkvába, hogy részt vegyen az ottani képzésben: Dohos László, Zagyai István és Gede László. A debreceni masterszak elindítója Dohos László ezredes, ny. főkarmester volt, de ma már Győrben, Szegeden és Pécsen szintén létezik ilyen képzés.

S. P.: A tamburbot kezelésének a technikáját pedig egymástól lessük el, hiszen hiába vannak meg az alaki szabályzatban az alapmozdulatok, mindenkinek akadnak saját trükkjei, amelyeket szívesen oszt meg a kollégákkal.

- *Külön művészetnek látom a menetelve muzsikálást is...*

S. P.: Olyan ez, akár egy kűr, s valóban nem könnyű bemutatni, miközben hangszer van a kézben, amin játszani is kell. Fontos a megfelelő formavilág, az, hogy a mozdulatok a honvédségre jellemzőek legyenek. Egyébként a Monarchia formavilága jellemző ma is ránk, s nemcsak az a fontos, hogy a kilépés, a zárás, a menetelés kellően katonás legyen, hanem az is, hogy a nézők számára mindez kellően izgalmas, figyelemfelkeltő hatással bírjon. Amikor egy új zenés alaki bemutatóhoz tervezünk mozgást, akkor először kitűzzük az adott célt: mit szeretnénk a kompozícióval megmutatni magunkból, s az is lényeges, hogy a zene és mozgás méltó legyen az egyenruhához.

Sz. I.: Nagyon divatossá váltak a huszadik és a huszonegyedik században ezek a sokak által gypshow-nak is nevezett előadások, s akár sportcsarnoknyi néző is kíváncsi az ilyen produkciókra. Sárosi Péter kollégám, aki szintén elvégezte a masterszakot Debrecenben, nagyon ráérezett a hangszerelésekre, számos ötlete is akad a téren, hogy egy-egy kiválasztott műből hogyan születhet katonazenekari produkció. S ahogy említettük már, fontos számunkra, hogy más oldalunkat is megmutassuk. Nemrég Balázs Árpádot köszöntöttük ünnepi hangversennyel születésnapján, de olyan rendezvényeken is szerepeltünk, mint a Bach Mindenkinék Fesztivál, s a tervek szerint a Magyar Zene Házában is fellépünk majd, a Ligetben az Osztrák-Magyar Monarchia világát szeretnénk bemutatni.

Balázs Árpád zeneszerző és Szabó Imre karmester
Erről a nagyszerű koncertről Szále László: Nyolc és fél.
Balázs Árpád születésnap koncertje
címmel írt beszámolót a Parlando 2022/3. számában.

S. P.: Bachot remekül lehet előadni fúvóshangszerekkel is, s arra törekszünk, hogy minél gyakrabban tegyünk ilyen zenei kirándulásokat. S egyaránt érkeznek állami, egyházi és katonai felkérések is. Felléptünk tavaly az Eucharisztikus Kongresszuson, szerepeltünk a Múzeumok Éjszakáján, a nagy városi fesztiválokon. Sőt, akad olyan Haydn-mű, az Eszterházi induló, amelyet Marosi Lászlónak éveken át tartó kutatómunkája során sikerült fellelnie, s az együttesünk volt az, amely évszázadok után ismét bemutatta.

Sz. I.: Említhetjük a cseh származású Julius Fučík Florentin indulóját, amely Budapesten született, amikor itt dolgozott, sok minden része a magyar katonazenének. Fontos szerzőnk Kéler Béla vagy Pazeller Jakab is, akinek a műveiből egy CD-t is készítettünk. Rengeteg olyan alkotás van, amely a magyar zenekultúra része, és az a dolgunk, hogy mindezt bemutassuk. Azt is látjuk, hogy a katonazenekari történelem kezdetén sok ember csak így jutott élőzenéhez, ma is elengedhetetlen a szerepünk. Nyugaton egyébként sokkal dinamikusabban fejlődik, mint a szimfonikus zenekari világ, sokkal hamarabb megalakul egy egyetemi fúvószenekar, mert óriási potenciál rejlik benne, mind látványban, mind hangzásvilágban. Amerikában a zeneszerzők öt szintnek írnak, s természetes, hogy azonnal készítenek fúvószenei változatot is a műveikből, mert általában ebből fogy a legtöbb kotta.

S. P.: A fúvószenekarok mindig elől jártak innovációban, hiszen nemcsak a Verdi-operákat játszották a bemutatót követően, hanem a jazz, a ragtime is hamar megjelent a programjukban, ahogy a Gershwin-szerzemények is. Ilyen darabok is kellenek, hogy elérjük a közönséget. Ezért törekszünk arra is, hogy egy-egy programunkban a nyitánytól a kortárs darabig, a könnyűzenei átírat sokféle zenei világ megjelenjen. Ezáltal sokkal nyitottabbá válik a hallgatóság az általa korábban nem ismert műfajok iránt is.

- *S mi a helyzet a jubileumra tervezett CD-jükkel?*

Sz. I.: A Covid miatt szeptemberre tettük át ennek az albumnak a felvételét. Emellett nagy hiányosságokat is orvosolnunk kell, szükség van arra, hogy készítsünk egy induló tematikájú lemezt, mert sok olyan darab van, amelynek csupán az ötvenes években született felvétele, ami – a korábban említett okok miatt – nem a legjobb, pedig a többi együttesnek is szüksége van arra, hogy meghallgathasson egy-egy autentikus felvételt a felkészüléshez. Segítenünk kell ezzel is a fúvószenekarokat. S hadd kanyarodjak vissza még a fúvószenekari szerepkörhöz. A gyerekek körében azért is népszerű ez az együttesi forma, mert közösségben dolgozhatnak, a könnyűzenei számok átíratait pedig még a kezdők is könnyen előadják a saját szintjükön. Tanítok, vezetek ilyen együtteseket, s azt tapasztalom, hogy lassan nem

férnek be a terembe a gyerekek, anyyra lelkesek. Közösségteremtő ereje van az együttes, fúvószenekari játéknak.

- Mindketten tanítanak. Hogyan indult a zenepedagógusi karrierjük?

Sz. I.: A tanítást nagyon korán elkezdtem, 22 évesen, s akkor a településen nemcsak a trombitával, hanem egyszerre nyolc hangszerrel kellett foglalkoznom, a fuvolától a klarinétig, volt ugyanis tíz növendék, s a polgármester arra kért, tanítsam mindegyiket. Később elvégeztem a tanárképzőt is, s visszakerültem abba a konzervatóriumba, ahol korábban én magam is tanultam. Sok mindent kipróbáltam az eltelt évtizedek során, 15 éven keresztül például óvodásokkal is foglalkoztam, ami nem volt könnyű feladat, de nagyon szerettem, mert ők voltak a leghálásabb növendékeim, akkora boldogságot jelentett számukra, amikor a furulyán meg tudták szólaltatni az adott kis dallamot. Miskolcon, majd Debrecenben folytattam aztán a tanulmányaimat. S mivel Vecsésen élek, ott tanítok trombitát, s dolgozom jelenleg is két zenekarral: egy ifjúsággal és egy felnőtt társulattal. Kiváló együttesek, a versenyeken mindig ott vannak a legjobbak között.

S.P.: Harsonát, baritonkürtöt, tubát is tanítok a XII. kerületi Solti György Zeneiskolában, most már a huszonkettedik éve, előtte pedig Százhalombattán dolgoztam egy évtizeden keresztül. S bízom benne, hogy azt a szeretetet, szenvedélyt, ahogy a zenéhez állok, át tudom adni a növendékeknek is.

- S akadnak olyan tanítványaik, akik a katonazenészi hivatást választották?

Sz. I.: Előfordult már. Azért sem könnyű a zenére becsábítani a gyerekeket, mert a mai világban sok mindennel kell versenyre kelni, s akik a hangszert választják, közülük sem sokan akadnak, akiből valóban zenész lehet. Mindig azt szoktam mondogatni, csak az válassza ezt a hivatást, aki nem tud más pályát elképzelni magának. Egyébként a próbajátékokon látjuk, nagyon sok ma itthon a kiváló zenész, s ez a Kodály által kiépített rendszer mellett az állami támogatásnak is köszönhető, hiszen az, hogy egy gyerekből zenész lesz-e, nem azon múlik, hogy a család meg tudja-e fizetni a taníttatás költségét, hanem a tehetségesen és a szándékon. De függetlenül attól, hogy ezt a hivatást választják-e, fontos a zenélés, a zenekari játék. Hiszen fegyelmet tanulnak, elsajátítják azt is, hogyan kell odafigyelni a másokra, együttműködni vele. Ez a közösségi élmény nagyon fontos a folytatáshoz, ahhoz, hogy majd felnőttként is így éljék az életüket.

Réfi Zsuzsanna

